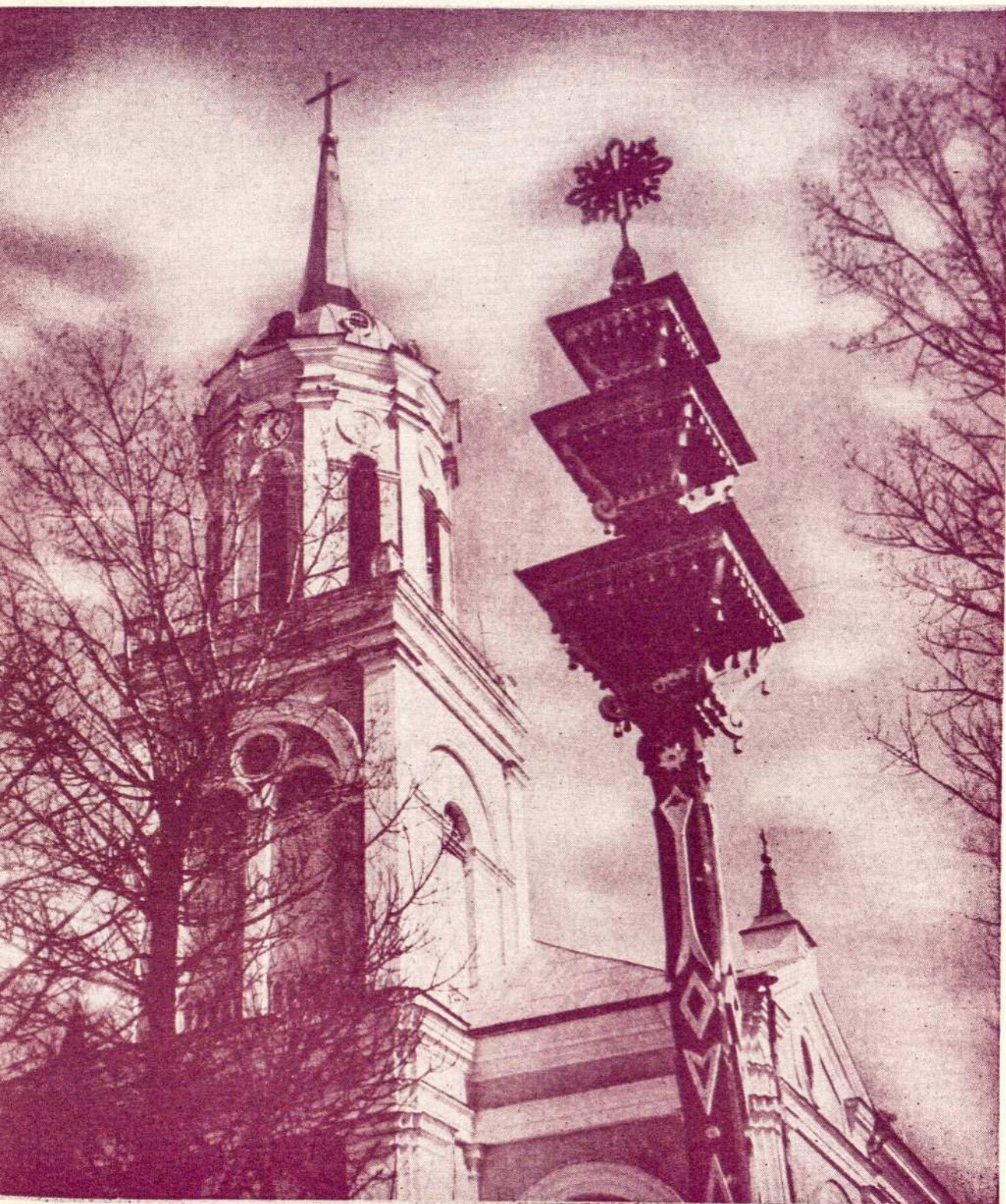

1955 LAPKRITIS Nr. 9

Redaguoja: *Pranas Naujokaitis*

Administruoja: *Nekalto Prasidėjimo
Seserys*

Leidžia: *Lietuvių Kultūros Institutas*

Prenumerata:

Metams: Amerikoje \$3.00, kitur — \$3.50. Atskiras numeris 30 centų.

Raštus siųsti ir turinio reikalu rašyti:

Pr. Naujokaitis, 924 Madison St., Brooklyn 21, N. Y.

Pinigus, užsakymus ir adresų pakeitimus siųsti:

EGLUTĖ, Immaculate Conception Convent, R. F. D. 2, Putnam, Conn.

SIAME NUMERYJE:

1. A. Kalvelis, KAPŲ ŽIBURĖLIAI	257
2. Z. Gavelis, MOTINOS VĖLĖ	258
3. L. Šukytė, LEGENDA APIE KUNIGAİKŠTĮ MARGIRĮ	259
4. Z. Gavelis, RUDENS MINTYS	263
5. A. Mickevičius, KRYŽIUOČIAI PRIE NEMUNO	269
6. Pr. N., ADOMO MICKEVIČIAUS SUKAKTIS	271
7. Ph. Whitney /vert. Stp. Zobarskas, NAKTIES VAGIS	273
8. A. Balaitis, PRO LANGEIĮ	277
9. A. Kašiubienė, DĖDĖS LAIŠKAS	278
10. N. Butkienė, NEVIKRUSIS MIKUTIS	281
11. St. Džiugas, TRYS MEDŽIOTOJAI	283
12. V. Čižiūnas, NELAISVALAIKIO KŪRYBA	284
13. M. Saulaitytė, PUTNAMO STOVYKLOS MERGAITĖS	286
14. M. Lekniūtė, SKAUTŲ STOVYKLĄ PRISIMINUS	287
15. KULTŪROS ŽINIOS	288
16. UŽDAVINIAI	viršelyje

Iliustracijos — dail. P. Osmolskio

EGLUTĖ — THE LITTLE FIR. Magazine for children. Published monthly, except during July and August, by the Lithuanian Cultural Institute. Office of Publication, Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Conn. Editor: P. Naujokaitis, Brooklyn, N. Y. Nov., 1955, Vol. 6, No. 9. Subscription: \$3.00 yearly. Outside U.S.A. — \$3.50 yearly. Single Copy 30c. Entered as second-class matter at the post office at Putnam, Conn.

N. Pr. Seserų Spaustuvė, Putnam, Conn

KAPŲ ŽIBURĖLIAI

ALGIS KALVELIS

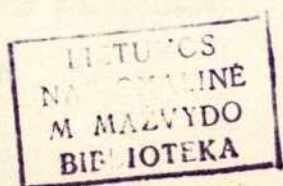
Žiburėliai plazda, mirga
Šventą vakarą kapuos.
Našlaitėlio liūdną širdį
Kas paglostys, kas paguos?

Rymo rimtas geras Dievas
Ties kapeliais mylimais.
Ašarėlės skruostais rieda,
Kolei skausmas nepraeis.

Skamba varpas tylią naktį,
Skamba toliuos ir širdy:
Dar maldele sukalbėsiu,
Kai Dievulis taip arti.

Žiburėliai plazda, mirga...
Ištiesiu aukštyr rankas:
Aš ne vienas — kai pasiekiu
Beržo verkiančias šakas.

Žiburėliai plazda, mirga
Šventą vakarą kapuos.
Rūpestėlį Dievas girdi:
Jis paglostys ir paguos.

MOTINOS VĖLĖ

ZIGMAS GAVELIS

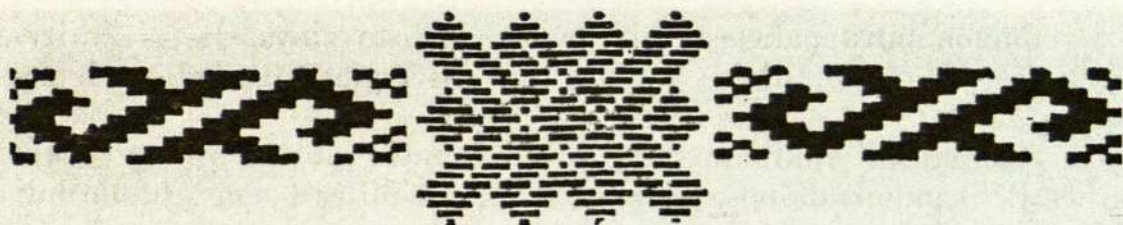
Kuomet per Vėlines užmiega saulės akys
Ir vakaras jų žvilgsnį įsupa į skraistę,
Jeigu tyros ašaros našlaičio skruostais teka —
Ant kapų sužimba vaško žvakės skaisčios.

Žvakės dega, krūpčioja ir skaito
Varpų aidėjimo už mirusią dūžius
Ir valandas bokšte prie miesto aikštės,
Ir kūdikio širdies virpėjimus mažus...

Vidurnakty sustoja laikrodys prie aikštės,
O žvakių liepsnos būna didelės ir ramios.
Tuomet gali išgirsti, kaip patyliai vaikšto
Motinų vėlės, sugrįžusios žemėn.

Sugrįžta jos, kad savo kūdikius širdim paliestų,
Kad prie širdies sapnai ilgi būtų ir saldūs.
Sugrįžta kūdikiui našlaičiui kelio šviesti,
Sugrįžta motina, širdim jei vaikas meldžias...

LEGENDA APIE KUNIGAİKŠTĮ MARGIRĮ

LILIJA ŠUKYTĖ

Seniai, labai seniai, ant aukšto kalno, apaugusio šimtamečiais ąžuolais, apsupto tvirtais pylimais, gražiame sidabrinio Nemuno vingyje, stovėjo Punios pilis. Aukšti ir didingi pilies kuorai kilo į viršų, o juose ir dieną ir naktį budėdavo sargybiniai. Ištikus pavojui, priešui užpuolus kraštą, tuojau suliepsnodavo pilies kuoruose laužai, klaikiomis pašvaistėmis nušviesdavo melsvąją padangę. Sidabrinis Nemuno vanduo virsdavo baisia ugnies juosta, o panemunės žilvičiuose išgąsdintos lakštingalos skausmu čiulbėdavo, gegutės raudas kukuodavo. O lietuvis, pamatęs gaisruose paskendusią padangę, šveitė savo aštrųjį kardą, balnojo eiklųjį žirgą ir, motulės išlydėtas, skubėjo krašto ginti, skubėjo Punion.

Nevisada Punios kuoruose tik klaikios pavojaus ugnys žėrėjo. Buvo ir daug džiaugsmingų, ramių bei gražių dienų. Viena tokia didžiulė džiaugsmo šventė įvyko sulaukus kunigaikštiei sūnaus, kurį pavadino Margirio vardu. Iš didingų pilies kuorų džiaugsmingi trimtų garsai paskelbė šią linksmą žinią. Džiaugėsi Punios valdovas, džiaugėsi bajorai, džiaugėsi tarnai, džiaugėsi visa apylinkė. Neilgai trukus šimtai kvieslių išvyko įvairiomis kryptimis kviesti puoton svečių.

Pilyje prasidėjo darbymetė. Tarnai skubėjo, ruošėsi. Puikias didžiules menes išklojo brangiais žvėrių kailiais. Šveitė kardus, valė medžioklių ragus ir kabinėjo menėse ant sienų. Pilies rūsiuose ritinėjo, rūšiavo seniausio midaus statines. Darbo buvo labai daug, ir ilgai užtruko, kol buvo viskas tinkamai paruošta.

Kai sugrįžo kviesliai iš kelionės, Punios pilis jau buvo pasiruošusi sutikti svečius.

Lauktąją dieną iš visų pusių pradėjo rinktis kunigaikščiai, bajorai ir apylinkės žmonės. Ligi pat vakaro plaukė pilin svečiai su įvairiausiomis dovanomis. Vakare pilis sumirgėjo žibintų šviesomis, kurios ramiame Nemuno veide mirkčiojo lyg žvaigždės, lyg brangūs deimantų lašeliai. Puikus buvo mažųjų Nemuno bangelių žaidimas su įvairiaspalviais žiburėliais!

Puoton buvo pakviestas ir garsusis krašto žinys. Jis iš žvaigždžių spėjo Margiriui ateitį: garsius, didelius žygius, ilgą kelionę ir netikėtą garbę.

Prie gausiai apkrautų stalų, prie seniausio midaus ąsočių sėdėjo svečiai! Skambios dainos, prasiveržusios pro pilies langus, sklido toli Nemuno pakrantėmis — per galingus miškus, per plačiausias pievas, per geltonuosius javų laukus, per žaliuojančius sodžius.

Kai pasibaigė puota, Punios valdovas savo svečių garbei suruošė didžiulę medžioklę. Garsiai sugaudė medžioklių trimitai ir ragai, prunkstė ir trypė neramūs žirgai, linksmi lojo skalikai, girių tankumnuose išnyko garbingi svečiai.

Nurimo laikinai pilis, tik tarnai tebeskubėjo: jie vėl viską valė, ruošėsi, nes po trijų dienų medžioklės turėjo įvykti paskutinė puota. Antrąją medžioklės dieną atgabeno dalį nušautų žvėrių. Tarnai skubėjo juos doroti.

Vakarop apsiniaukė. Juodas ir sunkus, lyg švininis, debesis apdengė visą padangę, ir lyg strėlės įvairiomis kryptimis švysčiojo pikti žaibai. Pakilo audra. Kunigaikštienė su viešniomis neramiai žvalgėsi pro langus, susirūpinusios dėl medžioklėje esančių vyrų. Tuo tarpu pilies sargybinis pranešė kunigaikštieni:

— Šviesiausia valdove! Du peršlapę keleiviai stovi prie vartų. Jie sakosi esą labai pavargę ir negalį toliau keliauti. Prašo nakvynės.

— Tad skubėk, leisk pilin vargšus žmones. Duok jiems sausus drabužius, vesk menėn, vaišink žvėriena, girdyk midumi ir duok šiltą guolį, — kalbėjo kunigaikštienė.

— Bet aš jų nepažįstu, jie man nežinomi. Sakosi iš labai toli atvykę. Gal teiktumeis, valdove, pati juos pamatyti.

— Kiekvienas pakeleivis randa poilsį mūsų pilyje. Juo labiau šios brangios puotos metu pilies durys visiems turi būti atviros.

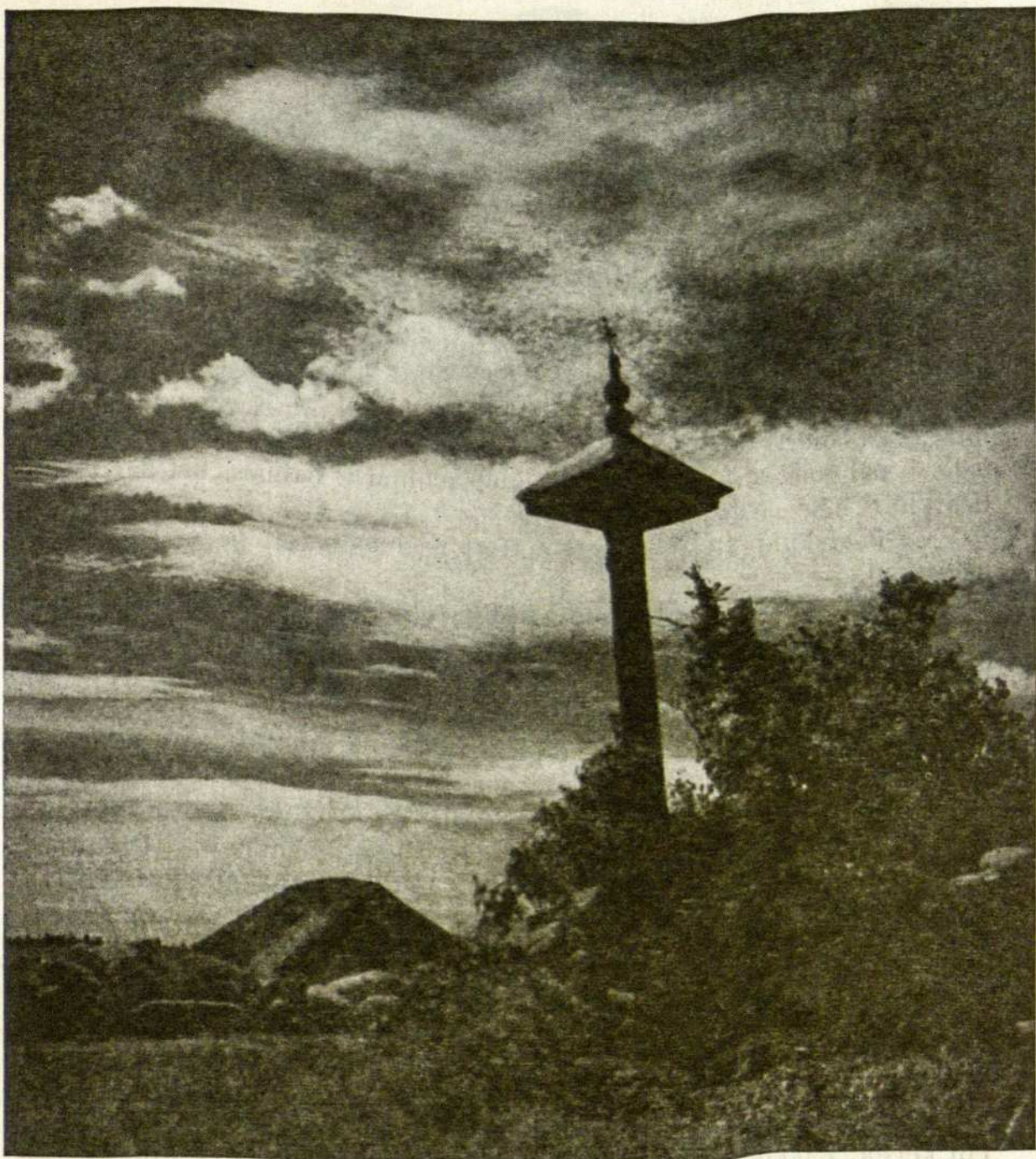
— Padarysiu, kaip liepi, valdove, — atsakė tarnas.

Tarnui išėjus pro duris, kunigaikštienė pažvelgė pro langą. Tarsi iš kibiro pylė lietus. Visur srovėmis tekėjo vanduo, nešdamas šakeles, lapus, plaudamas dirvas. Audra siautė. Žaibai skrodė dangų.

— Vargšas mano vyras ir visi mūsų svečiai, — dejavo kunigaikštienė, — gal ir jie šiuo metu prašosi svetimon pastogėn? Kas gali keliauti tokioje audroje?

Sargybiniui įleidus keleivius, tarnai davė jiems sausus drabužius, vaišino žvėriena, girdė midumi. Keleiviai džiaugėsi gavę tokią puikią pastogę ir reiškė savo dėkingumą pilies valdovei. Iš tarnų patyrę apie sūnaus gimimą, jie dar labiau džiaugėsi ir labai domėjosi naujagimiu. Jie klausinėjo mažiausių smulkmenų apie Margirį.

Plačiai išsikalbėję su tarnais, keleiviai pagaliau nuėjo gulti, kur jiems buvo nurodyta.

Koplytėlė prie kelio Ukmergės apylinkėse.

Vyt. Augustino nuotrauka

Kunigaikštienė pabučiavo savo mažąjį sūnelį ir, dienos įvykių išvarginta, ramiai užmigo. Taip pat ir auklė, aptvarkiusi Margirį, atsigulė. Visa pilis ramiai sumigo, tik sargybiniai budėjo prie pilies vartų. Keleiviai tik apsimetė miegą. Kai viskas nurimo, jie tyliai at-

sikėlė, persirengė tarnaičių drabužiais ir tyliai įslinko į kambarį, kuriame kartu su aukle miegojo Margiris. Vienas jų atsargiai paėmė miegantį vaikutį ir kuo skubiausiai nėrė pro mažas ir siauras pilies dureles, kurios buvo arti ruošos kambarių ir buvo skirtos tik tarnams iš pilies išeiti. Pro jas negalima buvo įeiti pilin, nes jos visada iš vidaus užšautos, tai ir sargybos prie jų nebuvo.

Kas gi buvo tie keleiviai? Tai buvo kryžiuočių patikėtiniai, gerai paruošti ir išmokyti klastingam žygiui. Jie atvyko čia pasiryžę išlaisvinti du garsius kryžiuočių vadus, kurie buvo patekę nelaisvėn ir buvo laikomi Punios pilyje. Tačiau sužinoję apie kunigaikščio sūnaus gimimą, jie ryžosi baisiai niekšingam žygiui.

Anksti rytą atsibudusi auklė nustebė, kad Margiris taip ilgai miega, kad negirdėti jo krykštavimų. Tačiau pamačiusi jo tuščią lovą, ji net žodžio negalėjo ištarti iš nustebimo ir baimės. Bet dar vilties kibirkštėlė perbėgo jos mintimis:

— Gal kunigaikštienė bus mažytį paėmusi? Gal jis verkė, o ji negirdėjo?

Tyliai pravėrė auklė kunigaikštienės miegamojo duris. Bet pamačiusi, kad ir čia mažojo nebėra, sustingo iš baimės. Kunigaikštienė nubudo ir paklausė:

— Kas atsitiko? Gal sūnelis susirgo?

Auklė sukliko, pradėjo raudoti, kalbėdama apie Margirio dingimą. Kunigaikštienė sukėlė visus tarnus, šoko visur ieškoti. Buvo rasti tik keleivių drabužiai ir mažas vystyklėlis prie mažųjų pilies durų.

Kunigaikštienė, skausmo parblokšta, įsakė trimituoti pavojaus trimitais, kuo skubiausiai apie nelaimę pranešti kunigaikščiui. Pati gi laužė rankas iš didelio širdies skausmo, gailiai raudėjo savo sūnelio.

Pavojaus trimitų balsą išgirdo iš medžioklės grįždamas Punios valdovas.

— Kryžiuočiai užpuolė kraštą, — sušuko valdovas su visais vyrais ir lėkė pilies pusėn. Pakely sutikti tarnai pranešė valdovui liūdną žinią.

Valdovas nuleido žemyn liūdną galvą. Jis suprato baisų kryžiuočių kerštą. Pakėlė kardą į viršų, šaukėsi dievų pagalbos ir tarė:

— Šio kardo nenuleisiu tol, kol atgausiu iš kryžiuočių pagrobtą sūnų. Žiauriai, bet teisingai bus jiems atkeršyta!

— Nors ir šiandien, valdove, jojame prie Mariamburgo vartų ir tol nepasitrauksime iš kovos lauko, kol mažasis Margiris nesėdės ant mūsų valdovo kelių, kol priešo galybė bus sutriuškinta, — sakė narsieji valdovo palydovai.

Ne medžioklės puotą kėlė Punios valdovas, bet liepė uždegti kovos laužus pilies kuoruose ir išsiuntė šauklius karan vyrus šaukti.

RUDENS MINTYS

ZIGMAS GAVELIS

Žvelgiu į rūstų dangų,
Ir rudeni virš tėviškės laukų juntų:
Ten dabar į pietus paukščiai skrenda
Ir lango stiklą aptėskė lietus...

Lietus lyg ašaros, lyg kraujas,
Ant ąžuolo nukarusių šakų,
Nuo medžių grynas auksas varva:
Surinkti ašarų, nei aukso negaliu.

Negaliu surinkti, negaliu ir negailėti,
Kad vasaros gėles nuplovė lietūs
Ir tėviškės laukuose auksą išnešiojo vėjas.

Vėjas? Ak, argi vien tik vėjas yra piktas?
Sakykite, kaip galiu pavasarį ramus sutikti,
Jeigu į kelionę paukščių aš neišlydėjau?

Kelioliką metų Punios valdovas puolė kryžiuočių žemes, bet sū-
naus vis negalėjo atgauti. Kunigaikštienė vaikščiojo skausmo prislėg-
ta. Nuo jos skruostų ašaros niekada nenudžiūdavo. Visa pilis pasidarė
liūdna ir niūri.

* * *

Mažasis Margiris, pargabentas Mariamburgan, buvo pavadintas Riegaro vardu. Jis buvo auklėjamas kryžiuočiams ištikimos auklės. Ji augino jį ir mokė, kol jis užaugo į gražų berniuką ir kol atėjo laikas mokytis karo mokslo ir pratintis į riteriškus žygius. Niekas net nespėjo, kad toji kryžiuočių patikėta auklė būtų buvusi lietuvė. Ji seniai buvo patekusi iš kažin kur pas kryžiuočius, bet ji niekam nebuvo pasisakiusi esanti lietuvė. Ji pati labai ilgėjosi savo tėvynės. Ji neiškentė neįkvėpusi savo tėvynės meilės ir savo mažajam auklėtiniui. Slapta ji mokė jį lietuviškai ir aštuonerių metų vaikui ji atskleidė paslaptį, kad jis esąs pagrobtas Punios valdovo sūnus. Apsiverkė mažasis kunigaikštis ir pasižadėjo niekam apie tai neprasitarti. Kai girdėdavo kryžiuočius minint savo tėvo vardą, berniukui sunku būdavo su-laikyti ašaras. Bet jis išmoko valdytis ir savo jausmų neparodyti. Jis suprato, kad tik griežčiausias paslapties išlaikymas gali jį išgelbėti iš kryžiuočių rankų.

Kai sulaukė Riegard šešiolikos metų, kryžiuočiai paėmė jį ypatingon savo globon ir ėmė ruošti tikru kariu, savo tėvų žemės priešu. Jaunuolis mokėjo taip apsimesti, kad kryžiuočiai jo neįtarė ir manė, kad jis dega lietuvių neapykanta ir kad bus tikrai narsus kariautojas. Už jo pavyzdingumą jam buvo pažadėta, kai sulauks aštuoniolikos metų, pakelti jį tikru kryžiuočiu ir siųsti karo žygin priešų žemėn Lietuvon.

Nieko nebuvo Riegard taip laukęs savo gyvenime, kaip savo aštuoniolikos metų sukakties. Per tuos dvejus metus jis taip sugebėjo įtikinti kryžiuočius savo neapykanta lietuviams, kad šie buvo visiškai juo patenkinti.

Pagaliau atėjo lauktoji diena. Riegard gavo kardą ir apsiaustą su juodu kryžiumi. Sudrebėjo jo širdis iš džiaugsmo, netolimą išsigelbėjimą pajutus, ir ašaros pasipylė skruostais. Nusigando ir išbalė, pamatęs savo vadų žvilgsnius. Tačiau vadai jo susijaudinimą suprato gerąja prasme. Jie įžiūrėjo tik ištikimybę ryžtingame jaunuolio veide. Palinkėjo jam sėkmės kare ir kartu su kitais vadais išleido jį Lietuvon — ramių gyventojų plėsti, Punios pilies griauti.

Kai tik Riegard savo kojomis atsistojo ant Lietuvos žemės, jo krūtinė prisipildė gilių jausmų. Jis pasijuto esąs tikras šios žemės vaikas. Jis degte degė savo tėvų žemės meile, o neapykanta kryžiuočiams dar didėjo. Jis turėjo smarkiai valdytis, kad neišsiduotų, kad nesugadintų savo pabėgimo planų.

Viename dideliame miške visa kryžiuočių kariuomenė sustojo pailsėti. Visi ruošėsi miegoti, kad gerai pailsėtų prieš rytojaus dieną, kada buvo sumanytas Punios pilies puolimas. Riegard gulėjo aukštelininkas ant žolės ir gėrėjosi žvaigždėmis, kurias matė pirmą kartą savo tėvynės padangėje.

Kunigaikštis

Margiris

— Ką taip galvoji? — paklausė vienas vadų.

— Į pirmą mūsų eidamas kiekvienas galvoja, juo labiau aš, kuriam patikėta tokiam svarbiam mūsų vadovauti. Visomis jėgomis stengsiuos kryžiuočiams gėdos nepadaryti.

— Tai tiesa, — įsiterpė kitas kryžiuotis, — pirmos kautynės kelia nemaža rūpesčio. Tačiau tu esi drąsus ir sumanus, o be to ir mes visur tave lydėsime, be paramos ir pagalbos tavęs nepaliksime. Mes tave mokėme ir mokome. Jei pasitaikytų pačiam padaryti kokią klaidą, tai mes tuojau, stovėdami už tavo nugaros, ją atitaisysime.

— Iš tiesų, — lyg nudžiugo Riegard, — juk aš ne vienas! Jūs su manimi! Kam man taip rūpintis. Mes tikrai laimėsime!

Vadai atsigulė čia pat ir tuojau užmigo. Visur galėjai pajusti besiilsinčių žmonių alsavimą ir pamatyti šmėkstelėjančius nakties tamsoje sargybinių šešėlius. Bet Riegard nemiegojo. Jis tyliai atsikėlė ir pradėjo pamažu vaikštinėti po nakties stovyklą. Pašoko išsigandę keli

sargybiniai, kurie netyčia buvo užsnūdę. Jie bijojo, kad naujasis vadas, kuris buvo griežtas ir kietas, jų už tai nenubaustų.

— Budėkite, vyrai! — pasakė Riegard, — kai pakeis jus kiti, tada galėsite pramigti. Budėkite! Ir aš budėsiu kartu su jumis. Mano nerami širdis veržiasi Punion: kad tik greičiau ją sulygintume su žeme!

Tai pasakęs Riegard nuėjo toliau ir toliau...

— Tokio vado dar aš nemačiau, — tarė vienas sargybinių, — žiūrėk, kiti sau miega, atrodo, jiems visai nerūpi mūsų. O štai šis! Žinai, aš manau, kad mes nušluosime Puniją.

Kai sargybiniai taip gyrė savo vadą, Riegard jau tolokai buvo paėjęs nuo kryžiuočių stovyklos. Jo širdis veržte veržėsi į laisvę. Jis pasileido bėgte bėgti per miškus ir laukus, kad tik kuo toliausiai nubėgtų nakties metu nuo kryžiuočių. Tol bėgo, kol visiškai pavargo ir nebeteko jėgų. Nuo savo drabužių nuplėšė jis visus kryžiuotiškus ženklus, kad sutiktas netyčia lietuvis jo nenudėtų kaip savo priešo. Kai jau nebegalėjo iš nuovargio toliau paeiti, užsuko į pirmą pasitaisyti kaimą ir nedrąsiai pasibeldė į trobos duris. Pasigirdo išsigančios moteriškos balsas:

— Kas esi per keleivis? Ko beldies vidurnaktyje?

— Būkite geri žmonės ir priglauskite išvargusį keleivį, — atsakė Riegard.

Moteriškė atidarė duris ir, pamačiusi jauną vyrą, tarė:

— Esi jaunas vyras, kur keliauji? Ar Punios ginti skubi? Nakvynės neieškok, o skubėk, nes priešai puola. Tavo nakvynė Punioje su ginklu rankoje.

— Mielai ten eičiau, mielai kelčiau kardą prieš piktąjį priešą, bet... aš pats esu ką tik iš jų nelaisvės ištrūkęs. Pirmą kartą matau savo tėvų žemę ir bijau vėl jiems į nagus pakliūti, iš kurių vos prieš kelias valandas ištrūkau.

Pagailo moteriškai gražaus jaunuolio, kuris iš nuovargio vos bepastovėjo.

— Eikš vidun, jaunuoli, pasistengsiu paslėpti tave, kad priešas tavęs nerastų.

— Tikiuosi jums atsilyginti už jūsų gerą širdį, — tarė Riegard, įeidamas trobon.

Tuo tarpu pabudę kryžiuočių vadai, neradę miegančio Riegardo, buvo labai patenkinti, nes jie manė, kad jaunasis vadas jau rūpestingai ruošiasi mūsų. Jie gyrė jį ir daug iš jo tikėjosi ateityje. Vienas jų net patarė neleisti Riegardo į pirmąsias kovos eiles, nes galis žūti gabus būsimasis riteris ir vadas.

Tačiau neradę Riegardo visoje stovykloje, visur jo išieškoję, kryžiuočiai suprato, kad kas nors bus jaunuoliui išdavęs paslaptį ir kad

Moteris su ožka —
dail. M. Katiliūtės
kūrinys

jis yra pabėgęs. Jie buvo įsitikinę, kad jis pabėgo į pačią Punią. Dėlto su didžiausiu įnirtimu ir kerštu ruošėsi pulti pilį.

Bet Punios valdovas jau seniai žinojo, kada kryžiuočiai puls ir kad naujasis jaunas vadas žadęs sumaišyti Punią su žeme. Todėl buvo labai gerai pasiruošęs. Ir lig tik pasirodė priešas, užvirė baisi kova. Skinte skynė priešą taikli lietuvių kario ranka. Retėjo ir retėjo priešų eilės. Taip pat krito ir narsūs lietuvių kariai kaip ažuolai.

Palūžo, sumišo priešas, praradęs kovoje savo vadus. Lyg išsigandusi vilkų gauja, bėgo kryžiuočiai laukais atgal, mūšį pralaimėję. Lietuviai kariai vijosi bėgančius priešus, kol visą kryžiuočių kariuomenę visai sunaikino. Kuriems dar ir pavyko pasprukti, tai ir tie ilgai neturės drąsos ruoštis naujam žygiui į Punią.

Džiaugėsi lietuviai pergale. Gaudė linksmi trimitai, tik Punios valdovas ir kunigaikštienė nebuvo linksmi. Jie nieko nežinojo apie savo sūnaus likimą. O suimtieji belaisviai kalbėjo, kad jo sūnus keršys savo tėvui ir visam savo kraštui.

Kai liūdnas valdovas sėdėjo pilies didžiojoje menėje, sargybinis pranešė, kad esąs atvykęs vienas nepažįstamas vyras ir norįs kalbėtis su kunigaikščiu labai svarbiu reikalu. Su juo pasikalbėjęs, kunigaikštis nuskubėjo pas savo žmoną ir džiaugsmingai sušuko:

— Sūnus atsirado! Kā tik man pranešē! — ir valdovas su kunigaikštieņu verkē iš džiaugsmo.

Tuoju buvo įsakyta balnoti žirgus, ir Punios kunigaikštis su kunigaikštieņu išvyko sūnaus pasitikti.

Nepaprastai laimingas Riegard laukē savo tėvų atvykstant. Suprunkštē žirgai, ir palydovų būryje jis pamatē brangiais drabužiais pasipuošusius vyrą ir moterį. Išbėgo jų pasitikti, žemai nusilenkē ir pasakē:

— Aš esu Punios valdovo sūnus, buvęs Margiris, dabar vadinau Riegardu.

Nebeliko abejonės valdovui, kad čia jo sūnus, nes šis šaunus jaunuolis buvo tikras jo motinos paveikslas. Visi verkē iš džiaugsmo. Sodinavo savo sūnų valdovas žirgan. Nepaliko nė tos moteriškės su dukterimi, kurios Margirį pavojaus metu slėpē nuo priešų.

Tokios puotos ir tokio džiaugsmo Punios pilis dar nebuvo mačiusi.

Vėliau Margiris vedē tą mergaitę, kurios motina jį gelbėjo ir nuo priešų slėpē. Jis valdē Punios pilį daugel metų, o kryžiuočiams buvo daug baisnis nei jo tėvas. Jo drąsa ir kovos su kryžiuočiais plačiai jį išgarsino ne tik savųjų, bet ir priešų tarpe. Visi jį gerbē ir jo rankos bijojo.

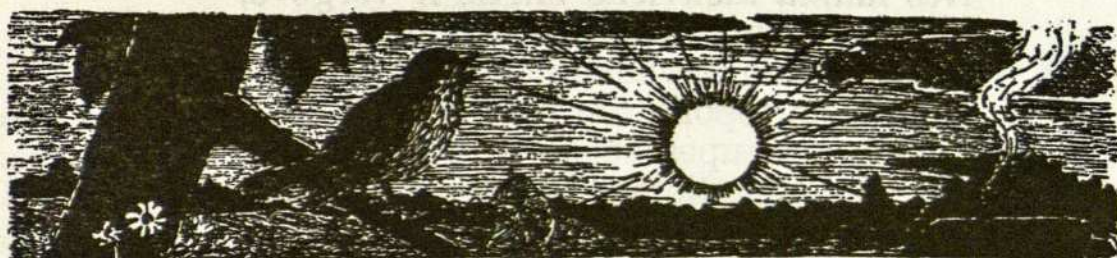
* * *

Prabėgo daugel metų... Nebeliko Punios pilies, tik piliakalnis liudija, tik Nemunas šnara, ką buvo matęs. Narsaus Margirio vardas išliko padavimuose iki mūsų laikų.

Ir šiandien ten prie Punios piliakalnio kovoja ir miršta daug mūsų brolių, kurie nuėjo Margirio tėvynės meilės keliais. Pilni miškai partizanų — margirių! Jie miršta, kad laisvės varpas skambėtų...

Ir mes eikime Margirio keliais. Mus taip pat mažus išplėšė iš mūsų tėvynės... Daugumas mūsų jau nebeprisimename jos, nematėme jos savo akimis, nemindžiojome savo kojomis, bet mes ją mylime, nes tai mūsų žemė, tai mūsų tėvynė. Ir kai tik sužibės pirmasis laisvės žiburėlis, skubėsime ten, kur Margiris skubėjo. Ten, kur tyliai Nemunėlis teka, o dar tyliau mūsų motulės verkia...

KRYŽIUOČIAI PRIE NEMUNO

Adomo Mickevičiaus eiliuotos istorinės apysakos KONRADAS VALENRODAS įžanga, išversta iš lenkų kalbos V. Mykolaičio-Putino.

Jau šimtmetis baigė praeit, kai kryžiuotis
Pagoniško kraujo klampynėse braidė.
Jau prūsui grandiniuos beliko kamuotis,
Tad, žemę pametęs, miškuos išsisklaidė.
O vokietis bėglį medžiojo ir piudė,
Lig pat Lietuvos grobė, degino, žudė.

Lietuvį nuo priešo čia Nemunas skiria.
Vienapus dievų paslaptingos šventovės
Viršūnėmis blizga pro šlamančią girią,
Kitapus, į skardį aukštai isibroves,
Tik vokiečių kryžius skliautu debesėtu
Grėsmingai apžvelgia žemes Palemono
Ir tiesia rankas Lietuvon, lyg prie šono,
Iš viršaus apglėbęs, prispaust ją norėtų.

Vienapus lietuvių būriai, kaip kadaise,
Su lūšio kepurėm, gaurais apsitaise,
Ietim ir kilpinėm vikrauja ir žaidžia
Ir priešo budriai iš akių nepaleidžia,
Kitapus šarvuotas, judėti negreitas,
Sustingęs įsibedė vokietis raitas.
Stebėdamas priešo gynimosi vietą,
Jis vapa ražančių ir grūda muškietą.

Ir šis, ir anie akylai seka brastą.
Taip Nemunas, ilgai viešnagėm garsėjęs,
Kur amžiais tiek broliškos santarvės rasta,
Dabar pražūties pasidarė nešėjas,

Nes laukia kiekvieno mirtis ir vergovė,
 Kas peržengti drįstų jo mėlyną srovę.
 Tiktai atžala apynėlio nusvirus,
 Išpuikusio topolio ten paviliota,
 Žilvičiais ir upės žolėm prasiyrus,
 Netrukdoma stiebias į uždraustą plotą
 Ir, tartum vainikas nutišęs anapus,
 Nudžiunga su mylimu savo sutapus.
 Vien Kauno pakalnių ir jo ąžuolynų
 Lakštutės su savo bičiuliais iš gojų
 Lietuvišku vis dar skardena dainynu
 Ar skrenda sparneliais laisvai suplasnoję,
 Viešnagėn į bendrą salų tankumyną.

O žmonės? — Juos karas ir smurtas supiudė.
 Lietuvių ir prūsų draugystė pirm laiko
 Sužlugo. Bet meilė sujungti pataiko
 Ir žmones. — Atsimenu du tokiu nūdie.

O Nemune! Greitai per tavąją srovę
 Mirtim ir gaisrais nešini piktadėjai,
 Į tavo žaliuosius krantus įsibrovę,
 Išskirs vainikus, kur puošėis ir žydėjai, —
 Išgąsdins lakštingalas šūviai sugriovę.
 O brangius ryšius giminystės ir kraujo
 Tautų neapykantos tvaikas pakilęs
 Pavers tuoj į nieką; — bet širdys, kur mylis,
 Vaidilos dainoj susivienys iš naujo.

Toliau veikale pasakojama, kaip narsus ir žymus lietuvis Altas, prisidengęs Konrado Valenrodo vardu, patenka į vokiečių ordiną, ten pasižymi drausme ir sumanumu, pagaliau pasidaro labai įtakingas ir išrenkamas ordino viršininku-mistru. Konrado Valenrodo tikslas — sunaikinti ordino galybę klastingu būdu. Tai sunkus kelias. Bet seno lietuvių vaidilos iš naujo tam tikslui pažadintas, Konradas Valenrodas įvykdo ordino galybės sunaikinimą: kare taip vadovauja ordino kariuomenei, kad ją lietuviai visiškai sunaikina.

"Konradas Valenrodas" lietuviams yra labai brangus veikalas. Jau V. Kudirka vertė jį į lietuvių kalbą. Basanavičius, sako, mokėjęs jį visą atmintinai. Tai ryškus didvyriškų mūsų tautos kovų su kryžiuočių ordinu paveikslas, nupieštas puikiais poetiniais vaizdais ir su giliu autoriaus jausmu. Juk ir pats Adomas Mickevičius laikė save Lietuvos sūnumi, mylėjo savo kraštą ir žavėjosi mūsų tautos praeitimi.

ADOMO MICKEVIČIAUS SUKAKTIS

Šių metų lapkričio 26 dieną sukanka šimtas metų nuo Adomo Mickevičiaus mirties. A. Mickevičius yra žymus poetas, rašęs lenkiškai ir praturtinęs lenkų literatūrą žymiais veikalais, pagarsėjusiais pasaulyje, išverstais į daugelį kalbų. Tačiau A. Mickevičius nėra vien lenkų poetas; jis brangus ir mums lietuviams dėl dviejų priežasčių: 1) savo kilme A. Mickevičius yra lietuvis, nuoširdžiai mylėjęs savo tėvų žemę, 2) savo veikaluose vaizdavęs didingą Lietuvos praeitį, rodęs sektingus tėvynės meilės pavyzdžius, savo raštais žadinęs patriotinius lietuvių veikėjų jausmus.

Dėl veikimo prieš pavergėjus rusus ištremtas iš Lietuvos, A. Mickevičius ilgisi savo tėvų žemės. Didžiausio savo veikalo, "Pono Tado", įžangoje poetas šitaip kreipiasi į Lietuvą:

*Lietuva, mano žeme, šalele gimtoji!
Tik tas supras, kad tu jam sveikatą atstoji,
Kas jau tavęs neteko. Pasiilgęs šiandieną
Tavo regiu aš grožį ir kampą kiekvieną!*

Adomas Bernardas Mickevičius gimė 1798 m. Kalėdų metu Zaosės kaime prie Naugardėlio, Lietuvoje, neturtingų bajorų šeimoj. Didelio išpūdzio jam padarė Napoleono žygis per Lietuvą į Rytus. Tarp 1815-1819 metų A. Mickevičius studijuoja Vilniaus universitete. Ten pradeda rašyti ir veikia slaptose patriotinėse studentų draugijose. Keletą metų (iki 1823 metų) mokytojauja Kauno gimnazijoje. Už slaptą veiklą, dar universiteto metu, suimamas, kalinamas ir paskui ištremiamas į Rusiją. Gyvena Petrapilyje, Odesoje, Maskvoje. 1829 išvyksta į Vakarų Europą: Weimaras, Reino kraštas, Šveicarija, Roma. Prasidėjus 1831 metų sukilimui, A. Mickevičius skuba į Poznanę, kad galėtų padėti sukilėliams. Bet sukilimui nepavykus, A. Mickevičiui nėra vilties sugrįžti į tėvynę. Persikelia į Paryžių ir iki 1844 metų skaito paskaitas apie slavų literatūrą vienoje Paryžiaus kolegijoje. Paskui yra vienos bibliotekos vedėju. Kaip tremtinys patiria ir nemažą vargo. Krimo karo metu A. Mickevičius nuvyksta į Konstantinopolį organizuoti legijonų prieš rusus. Ten suserga ir 1855 metų lapkričio 26 dieną miršta. Kūnas parvežamas į Paryžių ir ten palaidojamas. Tik 1890 metais jo palaikai perkelti iš Paryžiaus į Krokuvą ir palaidoti Lenkijos karalių kriptoje.

A. Mickevičius didelio poeto garso pasiekė jau pirmuoju savo poezijos rinkiniu "Baladėmis ir romansais" (1822 m.), kurių daugumą medžiaga imta iš lietuviškų legendų ir liaudies dainų. Labai mėgstamas kūrinys, ypač jaunimo, buvo tame pat laikotarpyje parašyta "Giesmė jaunystei". 1823 metais išleista A. Mickevičiaus herojinė poema "Gra-

žina", kurios turinys paimtas iš senovės karžyginės Lietuvos ir kupinas nuoširdžios tėvynės meilės. 1826 metais išspausdinti "Krimo sonetai", kur nuostabus gamtos grožis, audringi jauno poeto jausmai ir gilus tėvynės ilgesys yra supinti į puikius poezijos kūrinius. 1828 m. išleidžiamas "Konradas Valenrodas", vienas žymiausių A. Mickevičiaus veikalų, kuriam turinys paimtas iš Lietuvos kovų su kryžiuočiais. 1834 metais parašytas "Ponas Tadas", skirtas sukilimui pagerbti, yra A. Mickevičiaus kūrybos pati viršūnė. Tai ramus ir labai platus Lietuvos ir Lenkijos bajorijos gyvenimo vaizdo atskleidimas. Skaitytoją ten žavi Lietuvos gamtos vaizdai ir tautos laisvės idėja. Mūsų A. Baranausko "Anykščių šilelis" parašytas pavyzdžiu turint "Pono Tado" gamtos vaizdus. Dar minėtinas kiek padrikos formos A. Mickevičiaus kūrinys "Vėlinės", kuriame įpinta lietuviškų padavimų, papročių, bet kuriame taip pat stipriai išreikšta kova dėl tautos laisvės ir atskiro žmogaus kančia dėl tautos nelaimių.

A. Mickevičius gyveno ir kūrė tais laikais, kai daugumas Lietuvos šviesuolių, daugiausia kilusių iš bajorų luomo, negalvojo apie galimumą sukurti aukštesnio laipsnio lietuvių tautinės kultūros. Tad ir poetas laikė save lenkiškos kultūros lietuviu ir bendros lenkų - lietuvių tėvynės piliečiu. Taigi ir darosi suprantama, kodėl poetas, taip karštai mylėdamas Lietuvą, vis dėlto rašė lenkiškai. Tokiu būdu A. Mickevičius tik savo veikalų turiniu ir dvasia yra mums artimas ir savas, o visai svetimas yra savo pasirinktąja forma, dėl kurios jis tapo lenkų literatūros nuosavybe.

Pr. N.

"Eglės žalčių karalienės" iliustracija.

Dail. P. Augiaus kūrinys

NAKTIES VAGIS

PHYLLIS A. WHITNEY / Išvertė STEPAS ZOBARSKAS

* * *

Ši istorija paimta iš žinomos amerikiečių vaikų knygų rašytojos Phyllis A. Whitney romano "Juodųjų daimantų paslaptis". Ten vaizduojami vaikai — Angė, Markus ir mažytis Jasperas, kurie su savo tėveliais iškeliauja į kalnus jieškoti paslėptų turtų — juodųjų daimantų. Tai, kas atsitiko tą naktį kalnų trobelėje, jūs sužinosite perskaitę šį skyrių.

Nuo uolų pusės sklido keisti garsai ir pro pravi-ras duris skverbėsi į trobe-lės vidų. Angės kraujas su-stingo iš baimės, o gerklę taip užėmė, kad ji nebega-lėjo ištarti žodžio. Ji gulė-jo po antklode, stebėdama per tarpdurį besiskverbian-čią mėnesieną ir klausyda-masi laukinio kauksmo ore. Ji negalėjo pasakyti, ar tai buvo žmogaus ar gyvulio balsas.

Tai truko keletą se-kundžių, bet jai atrodė, kad praėjo ištisos valan-dos, kol išgirdo motiną šaukiant:

— Ange! Markau! Ar jums nieko neatsitiko? Jas-perai, Jasperai, kas ten?

Po to pasigirdo mie-guistas tėvo balsas:

— Kur mano elektrinė lemputė? Nora, kur padėjai lemputę? Motina atsakė:

— Mielasis, tu ją palikai ant supamosios kėdės.

Phyllis A. Whitney

Foto B. Bachrach

Truputį vėliau Markus pašoko iš lovos ir įėjo į Angės kambarį. Matydama jį stovintį ties durimis, pro kurias skverbėsi mėnesiena, Angė šiaip taip išstenėjo:

— Markau, nestovėk šviesoje. Markau, eik greičiau nuo tarpdurio.

Iš gretimo kambario prasiskverbė tėvo elektrinės lemputės šviesa, ir Markus nuskubėjo ten, nė žodižo nesakydamas. Tuo metu nutilo kaukimas, tik kažkoks čiuzėjimas ant akmeninės sienos sutrikdė nakties tylą. Tėvo šviesa nebesuskubo nutverti įsibrovėlio.

Angė pagaliau įstengė išjudinti kojas. Ji išlipo iš lovos ir atsistojo šalia Markaus, gi tėvelio lempos šviesa vis dar jieskojo po namo sieną. Ten nieko nesimatė, kaukėjas jau buvo kažkur pasprukęs. Ap-sisupusi žalia šilkinė suknią, įėjo motina. Ji pirmiausia nuskubėjo prie Jaspero, kuris buvo giliai įmigęs, ir jo sapnų nesutrukdė joks triukšmas. Paskui ji pažvelgė į Angę ir Marką.

— Vaikai! Be kurpaičių! Ir ant tokių purvinų ir suskilusių grindų!

— Ach, mama, — atsikalbinėjo Markus, — kas čia begalvos apie kurpaites, kai lauke taip kaukia dvasios.

— Jokių dvasių nėra, Markau, — tvirtai atsakė motina. — O be to, dvasios nešūkauja. Tai buvo koks nors gyvulys, ar ne, Jasperai? Ar nevertėtų užstatyti duris, kad niekas vidun neįeitų?

Tėvelis dar kartą apšvietė namą ir uolas ir užgesino lemputę. — Tokio gyvulio aš niekada nesu girdėjęs. Tai buvo lyg žmogaus, lyg ne žmogaus kaukimas — pats nežinau kieno.

— Jūsų tėvelis juokauja, — greit pasakė motina, galvos moste-rėjimu duodama suprasti, kad jis negąsdintų vaikų.

Bet Markus nebijojo, jam tik rūpėjo sužinot, kas ten buvo. Tuo tarpu, kai tėvas pritraukė spintą ir užstatė duris, Markus priėjo prie Angės lovos ir pasakė:

— Žinai, ką aš galvoju? Aš manau, kad kas nors sužinojo, jog mes norim surasti paslėptus turtus ir dabar stengiasi mus išbaidyti iš čia.

Šiurpas nusmelkė per Angės nugarą, ir ji nebe tiek bijojo dabar, kiek nervinos.

— O, Markau, ko tik tau neateina į galvą! Pirmiausia, niekas nežino, ko mes čia atsikraustėm. Antra, jeigu kas žinotų, kur yra paslėpti turtai, tai pats nueitų ir išsikastų.

Markus nekreipė į ją dėmesio ir kalbėjo toliau:

— Įdomu, kaip atrodo tie juodieji daimantai? Ar jie tikri?

Staiga jis nugirdo tėvelį sakant: "Juodieji daimantai — tai, turbūt, anglis. Daug kas taip vadina anglis."

— Anglis! — susiraukęs pakartojo Markus ir žvilgterėjo į Angę. Šitame aukso ir sidabro krašte anglis neatrodė pasakiškas lobis.

Tēvas dar kartā pajudino balda, kuriuo užstatē duris.

— Dabar bus gerai. Tik kalnų ožka begalėtų prasiveržti pro tokias kliūtis. O jeigu kas ir pamėgintų atstumti, tai braškėjimas mus visus išbudintų. Dabar vėl eikim miegot, vaikai. Rytoj rytą pažiūrėsime, ar pavyks sužinot, kas išdarinėjo tokias išdaigas.

Motina pabučiavo Angę ir Markų, apkamšė Jasperą ir nuėjo pas-
kui tėvą į lovą.

Angė vėl atsigulė, stengdamasi užmigti, bet negalėjo: ji klausėsi kiekvieno trakstelėjimo, kiekvieno atodūsio. Kaip ji galėjo pagalvoti, kad kalnuose naktys esti ramios! Didelis vėjas, rodės skverbėsi per pušų šakas, ir tik vėliau ji suprato, kad tai tęskena upelis, kuris tamsoje skardėjo vis garsiau ir garsiau. Ji taip pat girdėjo netoliese zy-
ziančius vabzdžius medžiuose ir kažkur svirpiančius svirplius. Šitas garsų orkestras pagaliau ėmė ją migdyti.

Kai Angė antrą kartą prabudo, jau čiulbėjo paukščiai. Jie ul-
bavo viens kitam, kartais melodingai, o kartais tik taip sau pačirškė-
dami. Pilkšva vandens spalvos šviesa plūdo į kambarį, ir Angė vėl išgirdo kažką lamsint paliai lovos kojas. Lapt, lapt, lapt. Mieguista, ji vis dar klausėsi, nebūdama visai tikra, ar kartais nesapnuoja. Tai buvo švelnus garsas, ir kartu kažkoks tylus kaukšėjimas į medines grindis. Valandėlei nutilo, o paskui vėl ėmė bėginėti po grindis lyg kokia pelė. Angė pasikėlė tiek, kad galėtų matyti duris, bet spinta te-
bestovėjo ten kaip stovėjus.

Taip jai besidairant mieguistom akim, kažkoks juodas šešėlis nulipo nuo kėdės atlašos, užsoko ant spintos ir dingo tarpduryje.

Katė, pagalvojo mieguista Angė. Didelė, juoda katė. Bet dabar buvo rytas — o tuo laiku Angė labiausiai mėgsta pamiegoti — ir ji vėl užsnūdo. — — —

Po pusryčių — be bekono, kiaušinių ar ko kito karšto, išskyrus kavą — Markus ir Angė išėjo į kiemą, norėdami geriau pasidairyti dienos metu po apylinkes. Čia nebuvo nieko, ko būtų reikėję bijoti. Išskyrus mokyklą, kalėjimą ir tą namą su augštu kupolu gatvės gale, daugumas trobesių atrodė pakrypę ir apšepę. Tai buvo senas, apleis-
tas miestelis — tai, ko gi čia reiktų bijoti?

Pakalnėje tekėdamas upelis tiško ant uolų ir mirgėjo saulėje. Anapus slėnio, ant kalnelio, pilkšvai žali švelnių epušių lapai skyrėsi nuo tamsiai žalio pušyno. Tai ramus ir nėkiek negąsdinantis vaizdas. Dvasių kauksmas tebuvo nakties slogutis.

Staiga tarpdury pasigirdo motinos šauksmas:

— Ange, ar Jasperas su jumis?

— Ne, jo nėra čia, — atsakė Angė. — Aš maniau, kad jis troboj.

— Bėk ir pažiūrėk, kur jis yra, — liepė mama, ir Angė su Mar-
kum tuoj apibėgo trobą, tačiau Jaspero nesimatė nė pėdsako.

— Jis negali būti toli, — kalbėjo Markus. — Kad tik nenueitų prie upelio.

Paėjus į tą pusę, kur stovėjo namas su kupolu, skersinė gatvė perkirto didįjį kelią, vedantį pakalnėn į upelį. Ten ir nubėgo Markus su Ange, dairydami aplink ir šaukdami Jasperą. Bėgdamas pirmas, Markus staiga sustojo ties skersgatviu kaip įbestas.

— Kas yra? — sušuko Angė, skubėdama prie brolio.

Markus pakėlė pirštą, duodamas suprasti, kad tylėtų. Pakelės žolėje sėdėjo Jasperas ir laimingas žaidė su mažu, juodu gyvulėliu, kuris šokinėjo aplink jį kaip katė. Bet tai nebuvo katė. Per jo viršugalvį tiesėsi storas, baltas ruožas, kuris pasidalijo į dvi juostas ir bėgo per nugarą iki pasipūtusios uodegos.

Tai nebuvo nei katė nei šuva. Tai buvo tikras šeškas smirduolis.

Angė ir Markus stovėjo kaip sustingę, bejėgiškai žiūrėdami į berniuką. Pagaliau Jasperas pamatė juos.

— Katytė! — sušuko jis. — Gera katytė!

“Geroji katytė” pasitraukė kiek toliau ir žaisdama vėl šoko ant Jaspero. Aštriais baltais dantimis nutvėrusi jo mėlynų kelnių kišką, ji tempė ir draskė taip, kaip šuva, o Jasperas negalėjo atsidžiaugti — toks jis buvo laimingas.

— Ar suradot jį? — šaukė motina nuo kelio pusės.

Netardami žodžio, Angė ir Markus pamosavo rankomis. Motina suprato, kad kas nors baisaus atsitiko, ir ji bematant atskubėjo drauge su tėvu. Ateinančiųjų triukšmas sutrikdė Jaspero žandimų draugą, ir jis sustojęs, ėmė dairytis į aplinkui sustojusių grupę.

— Jasperai, brangusis, greitai bėk pas mamytę, — pašaukė motina. — Tučtuojau bėk pas mamytę.

Jasperas šypsojosi.

— Mamyt, žiūrėk! — pasakė jis laimingas, ištiesdamas rankutę ir rodydamas į savo naująjį draugą. Gyvuliukas, kurio visi bijojo, išskyrus Jasperą, vėl pasitraukė ir stipriai kaukšterėjo kojytėm į žemę. Dabar Angė suprato, kas pereitą naktį triukšmavo ties jos lova. Tai šitas žvėriukas buvo jos kambaryje.

— Jasperai! — sušuko motina kimiu balsu, o tėvas raminausiai uždėjo savo ranką ant jos rankos.

— Ramiau. Šeškai negražiai pasielgia tik tada, kai juos kas išgąsdina ar užpykdo. Gi šitas atrodo gana draugiškas, taigi negąsdink jo.

— Žiūrėkit, kas ateina, — pasakė Markus.

Iš namo su kupolu išėjo augšta, žila moteris. Jos suknia buvo pilka ir apsinešiojus, o žili plaukai sušukuoti augštyr ir surišti mazgu. Jos veidas buvo liesas, nupūstas vėjo. Ji įsimaišė į aplinkui Jasperą

PRO LANGEĻI

ALIUS BALAITIS

Vakar dienu laksčiau po kieme
Ir labai, ir labai sušalau.
O šandien tik žvelgiu pro langelį,
Nes bijau dar sušalti labiau.

Ir matau: kieme vaikšto tėvelis
Ir aikštelėje žaidžia vaikai,
O toliau eina dulkinas kelias
Ir už kelio pilkuoja laukai.

Prie langelio atskrido karveliai.
Kiek jie turi plunksnelių gražių!...
Iš balytės jie vandenį geria,
Ir už tai niekas nebara jų.

Dar matau, kaip linguoja paukštytės
Ant šakų obelėlės augštos...
Bet nuo lango jau šaukia mamytė
Eiti gert arbatėlės karštos.

sustojusių tarpą, greit visus perbėgo akimis, paskui priėjo prie žvėriuko, nutvėrė jį už sprando ir iškėlė augštin kaip katę.

— Nebijokit jo, — pasakė moteris trumpai. — “Aukso jieškotojas” yra prijaukintas gyvulėlis.

— Ar tai jis — išoperuotas? — paklausė tėvas.

Angė pradėjo kikenti, bet atėjusioji moteris nerado čia nieko juokingo.

— Taip. Jo nereikalingosios glandos išimtos, — atsakė ji, užsidėdama žvėriuką ant peties, kur jis patenkintas tupėjo ir savo juoda nosike uostė pražilusią plaukų mazgą.

(From MYSTERY OF THE BLACK DIAMONDS, Copyright, 1954, by Phyllis A. Whitney, published by The Westminster Press. Used by permission).

DĖDĖS LAIŠKAS

ALBINA KAŠIUBIENĖ

Sveikas Mindaugai!

Tavo dėdė Viktoras pagaliau ryžosi parašyti Tau laišką. Seniai reikėjo parašyti, bet to laiko vis nėra: kai dirbu, tai dirbu, o kai nedirbu, tai — miegu. Net galvą užsiklojęs miegu, kad nenušalčiau...

Žinai, Mindaugai, su tuo šalčiu čia Amerikoje keisti dalykai. Žiemą čia tai šąla, tai lyja, o kai lyja, tai dar šalčiau, negu kai šąla. Greit gali nušalti ir kokią nors ligą į ausį, į nosį ar kur kitur įsivaryti. Lietuvoje kad šaldavo, tai šaldavo, net tvoros pyškėdavo, kai snigdavo, tai snigdavo — tikrus sniego kalnus priversdavo. Tai buvo smagumo: tik taisyk roges ir aida-da nuo kalno ant kalno, nuo pusnies į pusnį, per sniegą, per ledus. Net ir dabar jaučiu smagumą, anas dienas atsiminė. O Tavo pusbroliai, Sigitas ir Gediminas, tai per dienas sniege voliodavosi. Žinoma, ir nušaldavo, paskui kosėdavo ir čiaudėdavo, bet neilgai...

Žinai, ten Lietuvoje buvo visokių saldainių: sučiulpei vieną — kosulys po šimtas pypkių išeina, suvalgei kitą — nebečiaudi; suskau-da dantuką, ir vėl atskiras saldainis. Žinai, Sigitas su Gediminu net tyčia visokių ligų prasimanydavo, kad tik tų saldainių gautų. Net į didelę knygą tų visų ligų ir saldainių nesurašytum!... O Amerikoje man tokių saldainių rasti nepasisekė. Vieną kartą sakau: nueisiu į tokią krautuvę, kur, sako, galima visko gauti nuo adatos iki automobilių, ir paprašysiu saldainių nuo visokių ligų. Tuoju klausiu saldainių nuo čiaudėjimo. Nėra. Klausiu nuo kosulio. Nėra. Klausiu nuo ausies skaudėjimo. Nėra. Klausiu nuo bet kokios negerovės. Pardavėja tik prunkstelėjo ir juokdamosi nubėgo. Gal pamanė, kad turi reikalą su ne pilno proto žmogumi. Aš nusispioviau ir nieko nepešęs išėjau iš krautuvės. Tai mat, kaip man buvo su tais gydomais saldainiais.

Kad Tu, Mindaugai, nenušaltum, siunčiu Tau tris poras guminių batų: vieną porą naudok per balas bristi, kitą per pusnis (žinoma, jei tik sniego atsiras), o trečią apsiauk tik šventadieniais. Sako, kad šitie batai šilti: tas raudonas pamušalas šildo kaip krosnis.

Čia prisimenu vieną nuotykį iš savo jaunų dienų. Kai buvau vaikas, labai mėgau braidyti po pusnis. Brendu vieną kartą iš vienos pus-

nies į kitą. Net klumpės pilnos sniego. Bet kas man! Brendu ir net šalčio nejaučiu. Tik staiga matau: už plikos vietos, kur nuo kalvutės sniegas nupustytas, už sušalusio kurmarausio, vilkas selina į mane. Tikras vilkas! Dantimis kalena, žalsvomis akimis žybčioja. Kyla, kyla iš už kurmarausio ant savo naguotų keturių kojų. Nasrai išsižioję, kaip garažo durys. Rengiasi mane praryti net su mano medinėm klumpėm. Nei rėkt, nei bėgt! Jaučiu, kad drebu, kaip epušės lapas, kad kojos klumpėse nesilaiko nuo drebėjimo. Bet nėra kas daugiau daryti: reikia gintis. Atkišau ranką. Iš smiliaus piršto lyg pištalieta padariau ir visa gerkle šaukiu: pyf-paf, pyf-paf. Bet vilkas tokio mano šovimo visai nebijo. Jo nasrai dar labiau žiojasi, griebia mano ranką ir ryja mane visą. Bet aš savo ištiestos rankos nenuleidžiu, kišu ją vilkui į gerklą taip giliai, kad netikėtai pasiekiu... jo uodegą... Nutveriu už uodegos, klumpėmis įsispiriu į vilko nasrus ir traukiu iš visų jėgų. Ir šast išverčiu vilką, lyg kokią rankovę. Žiūriu, kad vilko mėsa ant viršaus, o kailis viduryje. Tik uodega liko neišversta. Dar pasispurdė išverstas vilkas ir greitai galą gavo. Tuoju atlėkė daugybė varnų ir sulėsė vilko mėsą. Kitą dieną nuėjęs pažiūrėti, teradau tik kaulus ir odą. Kailį parsinešiau namo ir, gražiai išvalęs ir išmankštinęs, pasitiesiau ant grindų.

Ar tikrai taip buvo, jau ir aš pats dabar pradedu abejoti. Nes tai jau seni laikai. Bet tas vilko kailis tikrai buvo mano kambaryje ant grindų. Deja, jis liko Vilniuje. Kai grįšime į tėvynę, tai tikrai tą kailį susirasiu ir Tau, Mindaugai, parodysiu.

O daug dar visokių nuotykių aš turėjau. Į visą knygą jų nesurašytum. Tik neturiu laiko jų visų išpasakoti. Svarbiausia, kad nėra kam jų klausyti: Sigitas ir Gediminas jau užaugo dideliais vyrais. Jie vis mokosi, studijuoja, o kai nesimoko, tai eina į vakarėlius ir mergaites šokdina. Tai ir baigius savo laišką. Kitą kartą papasakosiu daugiau nuotykių, jei tik netingėsiu.

Tavo dėdė Viktoras

JURGIO GLIAUDOS VAIDINIMO "TEVIŠKĖLĖ UŽ KALNŲ", PASTATYTO LOS ANGELES, VAIZDAI: viršuje: kairėje — J. Gliaudys vaidina Gintarą, dešinėje — mokytojos vaidmenyje A. Audronytė; viduryje — Ž. Balsytė vaidina motiną, V. Mikuckaitė — Rasą, J. Gliaudys — Gintarą. Apatiniame vaizde — visi vaidintojai, kurių tarpe sėdi: iš kairės dešinėn — autorius J. Gliauda, baletų vedėja Bandzevičiūtė, suflerė mok. Balsienė ir režisierius akt. J. Kaributas.

Dekoracijos pieštos dail. Ados Korsakaitės. Vaidinimas išspausdintas šių metų "Eglutės" gegužės ir birželio numeriuose.

Spalio mėnesio pabaigoje Amerikoje būna diena, kada vaikai, pasipuošę kaukėmis ir keistai apsirengę, susirenka mokyklose. Ten išrenkami įdomiausiai apsirengę ir gauna dovanų. Po to vaikai eina lankyti savo kaimynų. Šeimininkai apdalina vaikus saldainiais ir kitais saldumynais.

Tos dienos nekantriai laukė ir Mikutis. Dar prieš mėnesį jis pradėjo galvoti apie drabužius, kuriais tą dieną apsirengs.

Gretimame name gyveno kartu su tėveliais pusę metų jaunesnė už Mikutį mergytė, vardu Nijolė. Jų kiemai buvo greta, atskirti tik iš vielos padaryta tvora. Vaikai per ją matydavosi labai dažnai, o Mikutis mėgo užbėgti ir į Nijolės kiemą. Jis norėjo su ja susidraugauti ir namie turėti žaidimų draugę. Bet, deja, Nijolė buvo labai išlepinta ir visko bijojo, ypač Mikučio berniukiškų žaidimų.

Žinoma, bežaisdamas Mikutis ją ir pastumdavo, ir parversdavo ant žemės, ir smarkiai patraukdavo už rankų, kai kada juokaudamas pavartodavo ir kumštį. Nijolė tokių žaidimų nemėgo. Ji tuojau imdavo rėkti, verkti, cypti ir bėgdavo skūstis savo mamytei. O jos mamytė skubėjo skūstis pas Mikučio mamytę, ir Mikutis gaudavo barti.

— Mikuti, palik tu Nijolę ramybėje. Ji tavo berniukiškų žaidimų nemėgsta, — sakydavo nekartą jam mamytė.

— Bet dviem linksmiau žaisti. Petriukas nevisada ateina, — teisinosi Mikutis.

— Nijolės mama visai uždraus tau užėiti į jų kiemą, jei taip žaisdamas skriausi mergaitę.

Uždraudimo Mikutis bijojo. Ne tiek Nijolė jam rūpėjo, kiek tie du šunes, kuriuos Nijolės tėvai laikė savo kieme.

Šunes buvo pririšti, nes šeimininkai turėjo maža laiko jais rūpintis, todėl buvo svetimiems pikti. Bet Mikutis su jais susidraugavo. Šu-

nes, pamatę Mikutį, šokinėdavo iš džiaugsmo, nes Mikutis kai kada dalindavosi su jais savo pyragaičiais, atnešdavo jiems cukraus, šokolado. Mėgo juos paglostyti.

Po vieno smarkesnio pabarimo Mikutis labai supyko ant Nijolės. Jis vis galvojo, kaip atpratinti ją skųstis. Jis jai tiesiai pasakė:

— Palauk, kaukių dieną aš ateisiu pas tave apsirengęs baidykle, tave išgąsdinsiu.

Porą dienų prieš kaukių dieną Mikutis su mama nuėjo į krautuvę nusipirkti kaukės ir drabužių. Jis išsirinko sau tokią kaukę, kad net motinai buvo nesmagu žiūrėti į savo sūnelį tokiuose apdaruose.

— Nepirksime šitos kaukės. Tu neįsivaizduoji, koks tu esi joje bjaurus.

— Bet aš tokios ir noriu, mamyte.

Mama pagaliau nusileido sūnaus norui, ir Mikutis dabar laukė to vakaro, kada galės su ta baisia kauke užėti pas Nijolę.

Sutemus Mikutis, persirengęs baidykle, išėjo iš namų į gatvę ir tuoj pasuko į Nijolės kiemo vartelius.

Drąsiai atidaręs vartelius, Mikutis įžengė į gerai jam pažįstamą kiemą ir artėjo prie namų. Jau jis pro langą pamatė sėdinčią kambary Nijolę.

— Puiku, — pagalvojo Mikutis: — pasibelsiu į jos langą. Tai bus linksma, kai ji rėks.

Jau nebeliko Mikučiui ir poros žingsnių iki lango, kai staiga atsirado šunes, kurie buvo paleidžiami vakarais laisvai kieme bėgioti. Šunes, pamatę nepažįstamą, be to, tokią baidyklę, puolė lodami Mikutį.

Mikutis net nesuspėjo pašaukti jų vardais, kai šunes šoko draskyti jo drabužius.

— Gelbėkit! Gelbėkit! — suriko ne savo balsu Mikutis, jausdamas, kad šunes drasko ne tik jo baidyklės drabužius, bet ir jo kelnaites.

Paskui jis pašaukė šunis jų vardais.

Šunes, išgirdę pažįstamą balsą, sustojo valandžiukę draskyti Mikučio drabužius, bet, pažiūrėję į jo baisią kaukę, vėl piktai sulėjo.

— Numesk kaukę! — pasigirdo pro atdaras duris įsakantis Nijolės motinos balsas.

Mikutis tuoj nudraskė savo kaukę, ir šunes, pažinę Mikutį, šoko jį laižyti.

Už motinos nugaros pasirodė Nijolė ir, pamačiusi apdraskytą Mikutį, plyšo juoku.

— Skubėk namo užsilopyti kelnes! — suriko Nijolė juokdamosi.

— Palauk, aš duosiu saldinių, — pasakė jos motina.

Bet Mikutis saldinių nelaukė. Užsidengęs su kauke savo kelnaičių skylę, jis pasileido bėgti namo.

TRYS MEDŽIOTOJAI

STASYS DŽIUGAS

Trys medžiotojai išdidūs
Traukia per laukus į mišką.
Nesugrįš namo be briedžių,
Nors prarasti tektų viską.

Bet kol mišką jie priėjo,
Kojas nuovargis pakirto.
Jie visi saldžiai užmigo,
Po sena egle suvirte.

Vienas, štai, sapnuoja briedį:
Kas to briedžio per gražumas!
Pro pat jį visai prabėgo,
Ir pradingo taip lyg dūmas.

Antras jau nutaikęs šauna:
Aidi garsas, šunes loja.
Bet tas briedis, kaip užburtas,
Kulų ir šunų neboja.

O ir trečias briedį šauna.
Briedis, štai, ant šono virsta.
Ir dabar tik trimituoja,
Kad visi draugai išgirstų.

Bet kas čia dabar įvyko?
Kelia galvas, akys raibsta.
Jie miegojo, o pro šalį
Briedis nulėkė į raistą.

NELAISVALAIKIO KŪRYBA

V. ČIZIŪNAS

Daug kas, kaip žinome, savo mėgiamiausius darbus (ne visada tuos, kuriais duoną užsidirba) dažniausiai atlieka laisvalaikiu. Vairiai tuo metu žaidžia, paaugliai ką nors krapšto, kokius nors modelius ar mašinas montuoja, daugelis muzikuoja, sportuoja, piešia ar dar ką prasimano. Suaugusieji taip pat turi pomėgių, kuriais užsiima laisvalaikiu. Labai įdomu stebėti, kaip įvairiai žmonės praleidžia laisvalaikį.

Kai žmogus ką dirba savo paties ar kitų džiaugsmui, pasigrožimui ar pamokymui, sakome — jis kuria. Dailininkai, muzikai, poetai ir rašytojai kuria tada, kai jiems užteina didelis noras išreikšti tai, ką jie jaučia savo sieloje, ką patys pergyvena. Laimingi tie kūrėjai, kurie gali gyventi ir savo šeimas išlaikyti iš savo kūrybos darbo. Jie gali skirti kūrybai tiek laiko, kiek jie patys nori ir įstengia. Deja, mūsų lietuviai kūrėjai savo mėgiamai kūrybai skiria tik laisvalaikį arba net ir poilsui skirtą laiko dalį.

“Eglutės” redaktorius gerai žino, kaip ir kada jam tenka tvarkyti skaitytojų laukiamą žurnalėlio numerį. O toks tvarkymas, spaudai numerio ruošimas, yra maloni, bet kartu ir sunki kūryba. Tą patį jaučia ir pergyvena beveik visi redaktoriaus bendradarbiai. Jie rašo “Eglutei” tik sunkiai gaunamu laisvalaikiu. Kažin, gal “Atžalėlių” skyriaus autoriams lengviau sekasi su laisvalaikiu?

Aš noriu jums čia papasakoti vieną įvykį su nelaisvo laiko kūryba.

Prieš keletą savaitių kartą tvarkiau savo dažymo mašinas (dirbu audinių dažykloje), kaip ir visi to skyriaus darbininkai. Kai audeklo rietimai abiejose mašinose pajuda suktis dažuose, kiek laiko esu laisvas pasidairyti. Greta manęs dirba mano geras pažįstamas, taip pat lietuvis. Jo mašinas nuo manųjų skiria platokas takas, o patį jų prižiūrėtoją nuo manęs užstoja mašinos. Žengęs žingsnį į šalį, matau: sėdi žmogus ant apverstos dėžės ir rašo pieštuku. Rašo ant paprasto rudo popieriaus maišelio. Netrukdysiu, manau, ir einu atgal. Bet jis pamato mane, pakyla nuo dėžės ir prieina prie manęs šypsodamasis.

— Gal atsimenate, — sako, — aš jums pasakojau, kaip mane, vos ketverių metų berniuką, mama parsivežė iš Rusijos į Lietuvą?

— Taip, atsimenu, — atsakau.

— Aš buvau jau lankęs vaikų darželį Rusijoje, tad rusiškai ne tik kalbėti, bet net deklamuoti buvau išmokęs. Kai Rusijoje pirmojo pasaulinio karo metu kilo revoliucija, visi lietuviai, karo pabėgėliai ar šiaip anksčiau gyvenę Rusijoje, sujudo grįžti į tėvynę. Sugrįžo ir mama su manimi. Mokydamasis lietuviškai pradinėje mokykloje, vėliau gimnazijoje, ilgainiui gerokai pamiršau rusų kalbą. Bet va, eilėraštkai, kuriuos mažas būdamas deklamavau rusiškai, išliko atmin-tyje iki šios dienos. Čia jų vieną ir išverčiau lietuviškai.

— Kada? Ar dabar, sėdėdamas ant dėžės? — paklausiau.

— Na, taip! Štai toji mano kūryba, — padavė man popierinį maišelį. Nusisuko juokdamasis ir nuėjo prie savo mašinų.

Žiūriu į eilėraštkį, skaitau. Gana sklandžiai sueiliuotas tas vai-kiško eilėraštkio vertimas:

IŠDYKUSIOS RANKYTĖS

*Jūs, išdykusios rankytės,
Nėr ramybės man per jus!
Taip ir žvelk, kaip padarysit
Jūs prajovus vis naujus.*

*Nupirkau aš naują lėlę
Ir ispėjau: saugok ją!
Ir žvelgiu už valandėlės:
Jau be kojos, jau ne ta!*

*Knygą gražią jūs suplėšėt
Ir užžiebėt degtukus,
O svarbiausia: vakar dieną
Spintos paslėpėt raktus...*

*Taip išdykusioms rankytėms
Vaiko guodėsi mama
Ir kaip įgimta mamytėms,
Jas bučiavo palengva.*

Vėliau mudu dar kalbėjome apie tokią “prisiverstinę” kūrybą. Teiravausi, ar negalėtų ką nors ir “Eglutei” parašyti. Neatsakė nei taip, nei ne.

O aš pasilaikiau tą popierinį maišelį. Nurašęs jį švariai, siun-čiu “Eglutei”. Spręskite, mieli skaitytojai, patys apie turinį ir skam-bumą eilėraštkio, parašyto didžiausiame mašinų užime.

PUTNAMO STOVYKLOS MERGAITĖS

MARIJA SAULAITYTĖ

Žaidžia, juokiasi ir šoka,
Pamokas gerai jos moka.
Visos elgias mandagiai,
Puikiai jaučias jos tenai.

Ta sodyba joms miela,
Mūs pasaulyje viena:
Tokia ji lietuviška,
Skamba čia graži daina.

Oi, kaip linksma, kaip smagu,
Šventa, žalia ir gražu!
Kai reik išvykti iš tenai,
Liūdna darosi tikrai...

“Bitės” su savo skiltininke Maryte Lekniute, Detroit, Mich. K. Lekniaus nuotrauka

SKAUTŲ STOVYKLĄ PRISIMINUS

MARYTĖ LEKNIUTĖ

Praūžė vasarėlė kaip viena dienele, dar truputis — ir “atvyks rudenėlis palšu vežimu”. Jaunuomenė įvairiai praleido vasarą. Vieni ilsėjosi, kiti dirbo. Kaikurie keliavo, kaikurie maudėsi ir kepinosi saulėje, stengdamiesi prilygti juodajai rasei, o kiti priešingai — ieškojo gaivinančio pavėsio.

Skautų gi širdyse liko malonūs prisiminimai apie skautų stovyklą. Dvi savaites jie praleido palapinėse. Ir lietutis plovė, ir saulutė džiovinė. Kartais dantis kalendavo, kai išlysdavo iš šilto guolio, kada reikėdavo budėti aušrelei dar rytų nenuspalvinus. Kitą sykį prakaitas pildavo, kai suodiną puodą reikėdavo šveisti. Visaip būdavo. Tačiau sveikatos atžvilgiu ar gali būti jaunam žmogui labiau naudingas gyvenimas? Dvidešimts keturias valandas praleisdavom gryname ore, prie to drausmės, mankšta ir sveikas valgis.

Pasitaikydavo ir nelaimingų atsitikimų — išsinarinti ranką ar koją. Bet ar tai stovyklos kaltė? Kartais žmogus ir savo kambaryje susižeidžia. Nemaloniausia Amerikos miškuose yra nuodingi augalai. Jų sunku išvengti ir beveik kasmet kas nors iš stovyklaujančių gauna “poison ivy”. Palaiminti Lietuvos miškai, kur tokių dalykų nebuvo. Tačiau ir tai neperdidžiausia bėda. Pavaikšto ligonis išteptas tepalu, pasikaso, ir vėl gerai.

Koks yra grožis ir dvasios pakilimas dalyvauti stovyklos mišiose, tarp šlamančių medžių ir krūmų, prie laukų gėlėmis papuošto altoriaus! Jis toks kuklus ir jaukus, kaip ir nuoširdūs pritaikyti jaunimui kunigo žodžiai.

Taip pat gražios yra kasdieninės vėliavos pakėlimo ir nuleidimo apeigos su kariška drausme, įsakymais bei raportais.

Skautiški laužai ir lietuviybės jausmus sustiprina, ir nuotaiką savo sąmoju pralinksmina, o naktiniai žaidimai drąsą ir sumanumą grūdina.

Stovyklos gyvenimas ir vyresniems ir jaunesniems palaipsniui duoda didesnę patyrimą.

Taigi dėkui vadams, kurie organizuoja stovyklas, ir visiems, kurie jose darbuojasi. O mums jaunimui tai mieli prisiminimai ir kartu įdvasintas ryžtas likti lietuviais.

KULTŪROS ŽINIOS

"DARBININKO" SUKAKTIS

Žymus Amerikos lietuvių laikraštis 'Darbininkas', išeinąs Brooklyne du kartu savaitėje, leidžiamas Tėvų Pranciškonų, rugsėjo mėnesį minėjo savo gyvenimo 40 metų sukaktį. Tos sukakties proga "Darbininkas" yra paskelbęs ir lietuviško dramos veikalo konkursą ir numatęs paskirti premiją. Iš "Darbininko" redakcijos ir "Eglutė" sulaukia nuoširdžios paramos. Linkime ir toliau laikraščiui sėkmingai varyti gilią lietuviškos kultūros vagą!

PRANO MAŠIOTO MIRTIES SUKAKTIS

Rugsėjo mėnesį suėjo 15 metų nuo Prano Mašiotos mirties. Šis matematikos ir kitokių mokyklinių vadovėlių autorius yra kartu ir vienas pirmųjų bei žymiųjų mūsų vaikų literatūros kūrėjų. Pr. Mašiotas yra išvertęs į lietuvių kalbą labai daug knygelių, skirtų vaikams skaityti. Jis yra parašęs ir pats ne-

maža pasakojimų iš Lietuvos istorijos ir mokslo srities: *Ir aš mažas buvau, Kai knygas draudė, Pašėsupio knygnešiai, Gimnaziją prisiminus, Pajūriais pamariais, Atlikusio senio pasakos, Apie Lietuvos senovę, Augalų pasakos, Kaip žmogus žemėje įsigalėjo, Šiltieji ir šaltieji kraštai, Mokslo pasakos ir pasakojimai, ir daugelį kitų.*

Pranas Mašiotas gimė 1863 metų gruodžio 19 d., mirė 1940 m. rugsėjo 14 d.

MIRĖ JURGIS TALMANTAS

Šią vasarą Kaune mirė Jurgis Talmantas, sulaukęs 61 m. amžiaus. Tai vienas žymiausių mūsų vertėjų. Gerai mokėdamas daugelį kalbų, J. Talmantas yra labai gražiai išvertęs į lietuvių kalbą daugybę pasaulinio garso rašytojų kūrinių. Nemaža turi nuopelnų ir kaip žymus lietuvių kalbininkas, vadovėlių bei žodynų autorius.

MYKOLUI KRUPAVIČIUI 70 METŲ

Žymiajam mūsų politikui, Lietuvos žemės reformos autoriui, dabartiniam Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkui Prelatui Mykolui Krupavičiui šių metų spalio 1 dieną sukako 70 metų amžiaus.

NAUJAS "EGLUTĖS" REDAKTORIUS

Nuo šių metų pabaigos Pr. Naujokaitis iš redaktoriaus pareigų pasitraukia. Nauju "Eglutės" redaktoriumi Lietuvių Kultūros Institutas pakvietė rašytoją Stepą Zbarską.

TRUPUTĮ PAGALVOK

PRANEŠIMAS UŽDAVINIŲ SPRENDĖJAMS

Šiame numeryje naujų uždavinių ir mįslių neduodame. Jų nebus ir paskutiniame šių metų numeryje. Taip daroma dėl to, kad nuo Naujų Metų pasikeičiant redaktoriui, tuo pačiu ir Taškų Dėdei, senasis Taškų Dėdė nori laiku suskaityti taškus ir laimėtojus paskelbti jau kitame "Eglutės" numeryje.

NR. 8 UŽDAVINIŲ ATSAKYMAI

I. Statmenai: Vytenis. Gulsčiai: 1 Vištytis, 2 Ylakiai, 3 Trakai, 4 Erdvilas, 5 Nova, 6 Ivinskis, 7 Sederavičius.

II. Statmenai: Pakrūmė. Gulsčiai: 1 Pabrėža, 2 asiūklis, 3 kadugys, 4 Rasytė, 5 Ūdrija, 6 Merkys, 7 ėriukas.

III. Statmenai: Basanavičius. Gulsčiai: I Baltija, 2 Ašmena, 3 Sintautai, 4 Augustavas, 5 Nevėžis, 6 Ančios, 7 Varniai, 8 Impiltis, 9 Čiobiškis, 10 Isrutis, 11 Upytė, 12 Stakiai.

NR. 8 MĮSLIŲ ATSAKYMAI

1 Staklės ir audeklas, 2 Šaudyklė, 3 Kamuočio, paėmęs už siūlo galo, 4 Virbalai mezgant, 5 Arklas, 6 Akėčios, 7 Dalgis, 8 Šakė, 9 Šakė, 10 Rogės, ratai, arklys, 11 Laiškas, 12 Raštas, 13 Laikrodis, 14 Kiaušinis, 15 Genys, 16 Bitės, 17 Bitė, 18 Bitė, 19 Juodvabalys, 20 Juodvabalys, 21 Obuolys, 22 Riešutas, 23 Žirnis, 24 Aguona, 25 Nė vieno.

NAUJOS KNYGOS

"Mūsų Vytis" išleido labai naudingą skautams knygą SKAUTIŠKI ŽAIDIMAI. Tai antroji laida knygos, išleistos nepriklausomybės laikais Lietuvoje ir parengta skautininkų B. Mantvilos ir K. Dineikos. Knyga turi 120 puslapių, o joje duodama 178 žaidimai.

Bendrasis Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas dar 1954 metų pabaigoje yra išleidęs knygą apie savo dešimties metų veiklą, pavadintą PIRMIEJI DEŠIMT METŲ. Knygoje plačiai rašoma ne tik apie BALFO organizaciją, patį šalpos darbą, žymesniuosis to darbo veikėjus ir vadovus, bet taip pat duodama ir įdomi tremties gyvenimo apžvalga.

ATSIŪSTA PAMINĖTI: TĖVŲ KELIAS — Venecuelos lietuvių katalikiškai tautinės minties periodinis leidinys, 1955 m. nr. 2. Redaguoja mokytojas Juozas Kukanauza. Žurnalas iliustruotas ir turiningas.

KARYS — 1955 m. spalio mėn., nr. 9

ATEITIS — spalio mėnesio numeris.

ŠVENTO PRANCIŠKAUS VARPELIS — spalio mėnesio numeris.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — rugsėjo mėn. numeris.

LIETUVIŲ DIENOS — spalio mėnesio numeris.

MARGUTIS — spalio mėn. numeris.

VYTIS — rugsėjo mėn. numeris.

JAUNIMO ŽYGLIAI — visuomeninio auklėjimosi ir krikščioniškos - demokratiškos politikos jaunimo laikraštis. Nr. 1(5), Anksčiau Jaunimo Žygliai buvo "Tėvynės Sargo" priedu, dabar pradėjo eiti kaip savarankiškas jaunimo žurnalas. Redaktoriai — A. J. Kasulaitis ir A. Vedeckas.

NEUŽMIRŠKIME ATNAUJINTI "EGLUTĖS" PRENUMERATOS 1956 METAMS!

Dalia Nenortaitė
29 Babcock St.
Hartford, Conn.

ALP 1785

Larch.

91.189,378